

पुराभिलेख संचालनालयातील ऐतिहासिक व दुर्मिळ कागदपत्रांचे एका आर्थिक वर्षात एका विषयावर प्रत्येक महसूली विभागात एक याप्रमाणे सात प्रदर्शने आयोजित करण्यास व त्यासाठी होणाऱ्या खर्चास वित्तीय मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : मपुवि-२०२४/प्र.क्र. १०८/सां.का.२
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : २६ ऑगस्ट, २०२५.

वाचा : १. पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, शासन निर्णय क्रमांक मपुवि-२०२४/प्र.क्र.१०८/सां.का.२, दि. २६.०९.२०२४
२. संचालक, पुराभिलेख संचालनालय यांचे पत्र क्र जा.क्र. पुरा/संचा/प्रकाशन/ प्रदर्शन/ २०२५/बी-६१७० दिनांक १२.०६.२०२५ रोजीचे पत्र.

प्रस्तावना :

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभागाच्या प्रशासनिक नियंत्रणाखाली असलेल्या पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई या कार्यालयात राष्ट्राचा ठेवा असलेले अभिलेख जतन करण्याचे काम केले जाते. त्यातील ऐतिहासिक व दुर्मिळ कागदपत्रांद्वारे युगपुरुषांचा इतिहास, त्यांचे सामाजिक क्षेत्रातील कार्य, प्रदर्शनाद्वारे भावी पिढीला समजावे, त्यांनी केलेल्या सामाजिक कार्यातून प्रेरणा मिळावी, या उद्देशाने दरवर्षी ऐतिहासिक व दुर्मिळ कागदपत्रांचे प्रदर्शन या संचालनालयामार्फत आयोजित करण्यात येतात. आतापर्यंत निरनिराळ्या विषयावर प्रदर्शने आयोजित करण्यात आलेली आहेत. तसेच, ऐतिहासिक व दुर्मिळ कागदपत्रांचे प्रदर्शन आयोजनाची मागणी विविध सामाजिक स्तरातून/महाविद्यालयातून होत आहे. त्यानुषंगाने व महाराष्ट्र सार्वजनिक अभिलेख अधिनियम २००५ मधील कलम ३(२) (घ) नुसार, पुराभिलेख संचालनालयातील "ऐतिहासिक व दुर्मिळ कागदपत्रांचे" एका आर्थिक वर्षात एका विषयावर एक याप्रमाणे, ७ महसूली विभागात (नागपूर, अमरावती, नाशिक, छत्रपती संभाजीनगर, पुणे, कोकण-१ व कोकण-२) ७ प्रदर्शने आयोजित करण्यास व प्रती प्रदर्शनासाठी होणाऱ्या रु.५,३५,०००/- इतक्या खर्चास संदर्भीय क्र.१ च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. आता, संचालक, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई यांनी, संदर्भ क्र.२ येथील पत्रान्वये, प्रत्येक महसूली विभागात एक याप्रमाणे ०७ ऐतिहासिक व दुर्मिळ कागदपत्रांचे प्रदर्शन आयोजित करण्यासाठी होणाऱ्या ३७,४५,०००/- इतक्या खर्चास वित्तीय मान्यता देण्याची विनंती केली आहे. त्यानुसार सदरहू प्रस्तावास वित्तीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभागाच्या प्रशासनिक नियंत्रणाखालील पुराभिलेख संचालनालयातील "ऐतिहासिक व दुर्मिळ कागदपत्रांचे" एका आर्थिक वर्षात एका विषयावर एक याप्रमाणे, ७ महसूली विभागात (नागपूर, अमरावती, नाशिक, छत्रपती संभाजीनगर, पुणे, कोकण-१ व कोकण-२) ७ प्रदर्शने आयोजित करण्यास रु. ३७,४५,०००/- (रुपये सदोतीस लक्ष पंचेचाळीस हजार फक्त) इतक्या खर्चास सदर शासन निर्णयान्वये वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे.

०२. संचालक, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई यांना यासाठी नियंत्रक अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत असून, त्यांना अथवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकार्यास या संबंधीच्या देयकावर स्वाक्षरी करण्यास प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

०३. "ऐतिहासिक व दुर्मिळ कागदपत्रांचे प्रदर्शन" आयोजित करण्यात आल्यानंतर, त्याबाबतच्या खर्चाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र, संचालक, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई यांनी शासनास एका महिन्याच्या आत सादर करावे.

०४. सदरचा खर्च "मागणी क्र. क्रमांक झेडडी-२. २२०५ कला व संस्कृती. १०४ पुराभिलेख (०१) (०२) पुराभिलेख कार्यालये (२२०५ १७९५) १३ - कार्यालयीन खर्च" या लेखाशिर्षाखाली त्या त्या वित्तीय वर्षात उपलब्ध असलेल्या मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा. सदर प्रयोजनार्थ त्या त्या वित्तीय वर्षात निधीची मागणी पुराभिलेख संचालनालयाने करावी.

०५. सदर शासन निर्णय, वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ५९५/ २०२५/व्यय-१५, दि. २२.०८.२०२५ व वि.अ.प/२०१३/प्र.क्र.३०/२०१३/विनियम, भाग दोन, दि.१७ एप्रिल, २०१५ वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका-१९७८, भाग-एक, उप विभाग-तीन, अ.क्र.४, परिच्छेद २७(२) (अ) नुसार प्रशासकीय विभागांना प्रदान केलेल्या अधिकाराच्या अधिन राहून निर्गमित करण्यात येत आहे.

०६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०२५०८२६१६४९१२८६२३ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने,

(परसराम बहुरे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मंत्री, सांस्कृतिक कार्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई

२. अपर मुख्य सचिव (सांस्कृतिक कार्य) यांचे स्वीय सहायक, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२. उप सचिव (सां.का.२), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३. संचालक, पुराभिलेख संचालनालय, मुंबई.
४. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
५. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
६. महालेखापाल लेखा परीक्षा/ लेखा अनुज्ञेयता महाराष्ट्र-१, मुंबई
७. अवर सचिव / कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. अवर सचिव / कक्ष अधिकारी (सां.का.२), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. निवडनस्ती/सां.का.२